

Marta Yustos · Diego Rodríguez-Robredo

FETE ȘI FEMEI DIN PREISTORIE

Povești adevărate care merită cunoscute

Traducere: Laura Danilevici

INTRODUCERE

Multă vreme, povestea originilor noastre a fost construită dintr-o perspectivă incompletă. Bărbații, care erau vânători-culegători, războinici și conducători, păreau să fie singurii protagoniști ai societăților preistorice, în timp ce femeile, copiii și bătrânii au ajuns să fie lăsați pe plan secundar. Din fericire, știința și gândirea critică evoluează, iar odată cu ele, și modul nostru de a privi trecutul. Astăzi, știm că viața în preistorie era mult mai complexă, mai colaborativă și mai egalitară decât se credea anterior.

Această carte a luat naștere din nevoia de a arăta ceea ce a rămas ascuns atât de mult timp: rolul esențial al femeilor în supraviețuirea, dezvoltarea și organizarea comunităților lor. De la creșterea și educarea copiilor, la vânătoare, cules, artă, conducere sau transmitere de cunoștințe, prezența lor a fost la fel de indispensabilă precum cea a bărbaților. Același lucru s-a întâmplat și cu generațiile mai tinere, dar și cu persoanele în vârstă, ale căror roluri au fost și ele reduse la tăcere pe nedrept.

De asemenea, am vrut să evidențiem toate sarcinile trecute cu vederea și adesea subestimate precum îngrijirea bolnavilor, creșterea copiilor sau gestionarea resurselor, deoarece cheia succesului nostru ca specie stă în a lucra împreună, a ne ajuta reciproc și a împărtăși responsabilitățile vieții de zi cu zi. Toate sarcinile, mai mari sau mai mici, vizibile sau nu, erau niște piese necesare în acest

angrenaj comun. De aceea, ne-am propus să arătăm aici diversele aspecte care au modelat viața din trecut.

În paginile acestei cărți veți descoperi biografii preistorice care contestă stereotipurile și se bazează pe cele mai recente descoperiri arheologice: este vorba despre femeile puternice, conducătoare, mame, ghizi spirituali, vindecătoare, artiste, despre cele care mergeau la vânătoare. Pe scurt, vom prezenta niște vieți anonime pe care le vom explora prin intermediul urmelor și al rămășițelor care s-au păstrat până în zilele noastre. De asemenea, veți descoperi cum noile tehnici științifice au demonstrat că unele schelete, atribuite anterior unor mari războinici sau unor căpetenii masculine, sunt de fapt ale unor femei, dezvăluind astfel că și ele au marcat cursul istoriei umanității.

Cu această carte, vă invităm să priviți preistoria cu alți ochi: mai curioși, mai onești și mai respectuoși față de cei care au trăit într-o epocă foarte, foarte îndepărtată. Pentru că numai atunci când înțelegem trecutul în toată diversitatea lui ne putem imagina un viitor mai drept și mai echitabil.

Îndrăzniți să-l descoperiți?

ÎN ACEASTĂ CARTE VOM ABORDA TEME PRECUM...

6 A DA VIAȚĂ

8 CU CE NE JUCĂM AZI?

10 LECȚII
LĂNGĂ FOC

12 SĂ NE GĂNDIM
LA CEILALȚI

14 CÂND LUCRURILE
SE COMPLICĂ

16 ÎN ALTĂ
VIAȚĂ

18
CE ESTE DE
MÂNCARE?

20 SUB
APE

22
A CULTIVA
UN VIITOR

24
TOVARĂȘI
DE DRUM

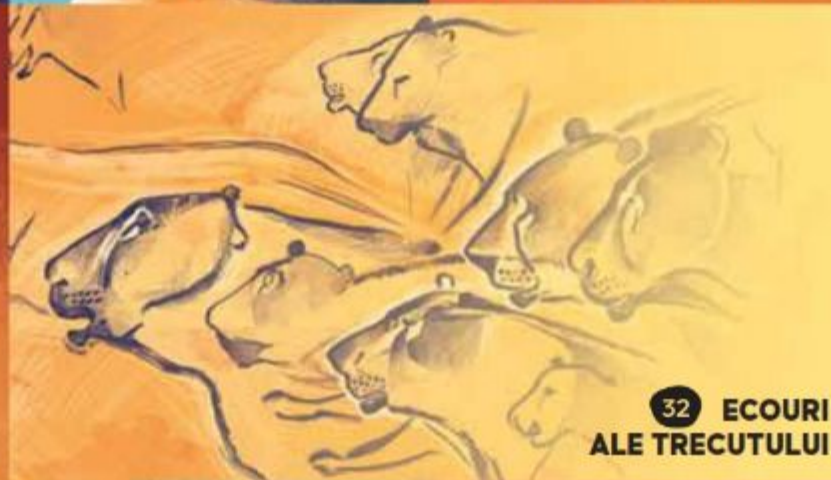
26
MÂINILE LA TREABĂ!

28
ȚESÂND
VIAȚĂ

30 O LUME ÎNTREAGĂ
DE DESCOPERIT

32 ECOURI
ALE TRECUTULUI

34 FRUMUȘETE
PREISTORICĂ

36
UN UNIVERS
MAGIC

38
FEMEI
LA PUTERE

40 VREMURI
TURBULENTE

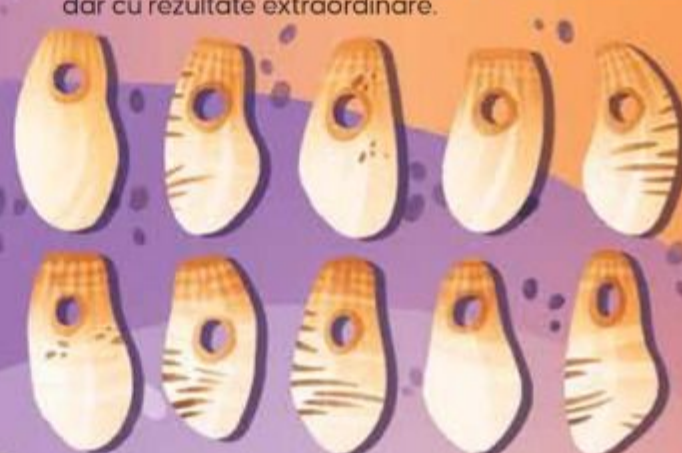
42 BIOGRAFII
PREISTORICE

FRUMUSEȚE PREISTORICĂ

Decorarea și modificarea corpului erau și ele niște forme de exprimare artistică. Datorită mormintelor găsite și numeroaselor descoperiri făcute de arheologi, astăzi știm că strămoșii noștri foloseau pigmenți, bijuterii și alte ornamente pentru a se împodobi, a se înfrumuseța și a se pune în valoare.

Este posibil ca decorarea corpului să fi funcționat în cadrul comunității ca un fel de carte de vizită, similar cu modul în care astăzi folosim moda sau coafura pentru a arăta cine suntem. Crearea podoabelor nu era o sarcină ușoară: trebuiau căutate materialele adecvate, apoi pregătite, perforate; de asemenea, era nevoie să fie confecționat un șnur, iar fiecare piesă să fie îmbinată cu grijă. Era o muncă foarte laborioasă, dar cu rezultate extraordinare.

În multe situri arheologice din paleoliticul superior european s-au găsit sute de colți de cerb roșu atrofiați, găuriți pentru a fi folosiți ca ornamente. Aceste piese sunt deosebite, iar procesul de obținere a lor a fost unul extrem de costisitor. Ce puteau însemna pentru ei?

Un exemplu foarte frumos este colierul recuperat dintr-un mormânt al unui copil din Iordania, compus din peste 2.500 de mărgelă.

Doar gândindu-ne la timpul și la efortul pe care cineva le-a dedicat sculptării fiecărei piese la aceeași dimensiune, ne dăm seama de grija cu care erau realizate aceste bijuterii. Probabil că fetița sau băiețelul care a purtat colierul în urmă cu circa 9.000 de ani a fost o persoană foarte iubită.

De-a lungul istoriei, culturile umane au recurs la modificarea corporală ca formă de exprimare și de identitate. Piercingurile, scarificările și tatuajele sunt cele mai comune practici. Am putea crede că sunt niște tendințe moderne, dar de fapt ele au origini străvechi.

Acum aproximativ 10.000 de ani, în Peștera La Madeleine (din Franța), un copil de doar 3 ani a fost îngropat alături de sute de oase și dinți mici de animale, inclusiv de canini de cerb, care fuseseră folosiți pentru confecționarea colierelor pe care le purta și a ornamentelor de pe hainele sale. Fiecare piesă a fost realizată cu o măiestrie deosebită!

UN CAZ PENTRU DETECTIVI

De fiecare dată când atingem ceva, lășăm urme ale ADN-ului nostru, molecula care conține toate informațiile genetice ale organismului și care le permite cercetătorilor să descopere detalii despre trecut pe care oasele sau obiectele nu le dezvăluie. Frecarea constantă de pielea celui care a purtat la gât un colier cu un dinte de cerb perforat a făcut ca ADN-ul lui să adere la acest obiect. Astfel, 20.000 de ani mai târziu a fost posibil să se stabilească că persoana care a confecționat sau a purtat bijuteria a fost o femeie.

Vopsea pe piele

Pe lângă faptul că își pictau corpul cu pigmenți precum ocrul, strămoșii noștri au început să se și tatueze. Se pare că unele dintre aceste tatuaje au avut scopuri terapeutice, fiind aplicate pe puncte care acum sunt folosite în acupunctură pentru tratarea a diferite afecțiuni. Încă din urmă cu 6.000 de ani – și posibil chiar de mult mai devreme – se utiliza un amestec de funingine și apă, care era introdus sub piele cu ajutorul unor ace sau al altor obiecte ascuțite. Unele dintre modele sunt cu adevărat uimitoare, cum ar fi aceste tatuaje scitice păstrate pe mumii vechi de peste 2.000 de ani.

DOAMNA DE GHEAȚĂ

Munții Altai din Siberia sunt locul unde o femeie de 25 de ani a fost îngropată, acum aproximativ 2.500 de ani, într-un mormânt impresionant. Datorită mediului rece, corpul ei s-a mumificat, păstrându-se astfel intactă pielea sa împodobită cu niște tatuaje frumoase.

Cunoscută ca Prințesa din Ukok, această tânără a fost probabil cineva important, deoarece a fost îngropată sub o movilă imensă (numită gorgan) și însoțită de șase cai. Poate că era preteasă, ceea ce ar explica de ce corpul său era împodobit cu tot felul de bijuterii, precum și cu numeroase tatuaje cu animale mitologice, care îi coborau pe braț, de la umăr până la degetul mare; de asemenea, era îmbrăcată în veșminte de mătase și purta o podoabă mare de păr, iar lângă ea a fost găsită o oglindă.

